

Aan Adviesraad Sociaal Domein Stichtse Vecht

adviesraad.stichtsevecht@gmail.com

adviesraadsmeetsstichtsevecht@gmail.com

Betreft: Advies Nota minima- en schuldhulpverleningsbeleid

Datum: 27 januari 2021

Geachte leden van de Adviesraad Sociaal Domein Stichtse Vecht,

In uw schrijven van 14 januari jl. heeft u de Seniorenraad Stichtse Vecht (SRSV) om input gevraagd voor de Nota minima- en schuldhulpverleningsbeleid specifiek op de onderdelen: 1. visie 2. uitdagingen 3. doelstellingen 4. acties.

1. Visie: De SRSV kan de algemene uitgangspunten uit de Nota ondersteunen.

2. Uitdagingen: De doelgroep wiens belangen wij behartigen, wordt in de gehele nota (wederom) niet genoemd. De termen ouderen, senioren, 55+ of 65+ komen NIET voor, behalve één keer bij de demografische beschrijving van het probleem. De doelgroep kind en jeugd daarentegen 82 keer en de termen ouders en scholen 25 keer. In deze nota gaat het vooral om gezinnen met kinderen. De nota sluit zo niet aan bij de leefwereld van de belangrijke groep oudere inwoners. Immers, na onderzoek (1-3) stelt de KBO-PCOB dat “het beeld voor met name senioren niet gunstig is. Uit eerder onderzoek weten we dat bepaalde groepen kwetsbaar zijn: vijftigers en zestigers die werkloos of arbeidsongeschikt raken, mensen zonder spaargeld met een huurwoning en 85-plussers met hoge zorgkosten”. En dat terwijl volgens het CBS het ‘[Armoederisico van de bevolking in 2019 een fractie lager](#)’ is geworden. Uit de door KBO-PCOB aangehaalde CBS bronnen ‘Laag en langdurig laag inkomen van personen’, blijkt dat zowel absoluut als procentueel het aantal ouderen (65+) met “Laag en langdurig laag inkomen” massief is toegenomen. Deze trend zet zich in vanaf 55 jaar. De onderhavige Nota gaat hier daarom onterecht volledig aan voorbij, daarom verzoeken we om specifieke uitgangspunten en visie op dit probleem. Zie: Figuur 1 op pg 5.

3. Doelstellingen:

Uit de grafiek (blz. 14 van de Nota) blijkt dat er veel ouderen in armoede leven en schulden hebben. Uit de bijlage van de Nota op blz. 30 blijkt dat in 2018 50,2% van de inwoners van Stichtse Vecht schulden heeft in de leeftijd van 45 en 65 jaar. In de leeftijd van 65 jaar of ouder was dat 14,7%. Voor deze laatste groep zien wij géén doelstellingen om hun financiële situatie te verbeteren, behoudens schuldhulpverlening nemen wij aan.

De nota geeft geen zicht op de invloed die de latere levensfase van de senioren heeft op het ontstaan, bestaan en oplossen van schuldenproblematiek. En ook vraagstukken met betrekking tot werk en inkomen voor deze groep blijven onderbelicht. Ouderen hebben een andere 'verdienoekomst' en hebben daarom mogelijk een aanvullende aanpak nodig (zie: Wat de gemeente kan doen).

Wij missen een analyse of specifieke aandachtspunten, redenen en oplossingen die voor 55-plussers gelden. In de visie wordt wel gesteld: “Hoe eerder en vaker we inwoners bereiken, hoe groter de kans dat ze kunnen (blijven) meedoen”, maar we missen doelstellingen om de geschetste problematiek vroegtijdig aan te pakken. Armoede is ook een opmaat voor een slechte gezondheid. Onze droom is de 55-plussers van nu zo gezond mogelijk te houden. Bij deze groep zou je dan ook veel meer moeten inzetten op acties uit de nota Positieve Gezondheid. De relatie met deze nota wordt wel gelegd maar slechts minimaal.

4. Acties: De regelingen en acties zijn vooral gericht op kinderen en jongeren. Senioren worden niet genoemd in dit kader. Zij hebben ook recht op een U-pas. Het ontbreekt geheel aan acties om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van inwoners die de arbeidsmarkt verlaten. Wij pleiten ervoor om te komen tot een 'Ouderenpakket' dat tegemoetkomt aan de behoeften van deze groep in lijn met het 'Kindpakket' dat aan de specifieke behoeften van kinderen tegemoet komt.

U stelt terecht dat armoede en schuld inderdaad méér behelst/is dan geld/financiën zoals u in uw *Reactie eerste versie Opbouw Nota minima- en schuldhulpverleningsbeleid* stelt. Ook wij vinden dat er in deze nota te weinig verbinding is gelegd met andere thema's zoals positieve gezondheid, werk en wonen. In de visie stelt de Nota dat Armoede & Schulden een 'breed vraagstuk' is en 'hulp en ondersteuning stemmen we af op de (leef)situatie van de inwoner'. We missen echter acties en profielen die het mogelijk maken deze visie na enige tijd te evalueren. Wij scharen ons achter het idee om de leidende principes te laten ondersteunen door maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners.

Wij vinden het een omissie dat een actief arbeidsmarktbeleid niet geïntegreerd is in deze nota en dat het initiatief van de Sociale Coöperatie niet wordt genoemd. De nota richt zich niet op het actief inzetten voor werk voor inwoners. Ook initiatieven op dit gebied worden niet benoemd terwijl wel wordt gezegd dat betaald werk het uitgangspunt is om de financiële situatie te verbeteren. In deze tijd speelt ook de coronacrisis een extra grote rol met betrekking tot het inkomen. Bij de doelstellingen op blz. 14 missen wij als essentiële doelstelling: het vergroten van inkomen middels werk of (om)scholing. Alleen dán kom je uit de armoede of de schulden. Jammer dat er nu minder mensen meedoen met de nieuwe zorgverzekeraar.

Samenvatting advies

1. Initiatieven ter verbetering van de financiële situatie van de senior met extra aandacht voor de groep > 65 jaar. Wij zouden graag zien dat u in uw advies verwerkt dat er weinig specifieke aandacht is voor de senioren: werkende armen, vaak ZZP'ers, en 65 plussers. Naast gezinnen zouden zij veel meer aandacht moeten krijgen van maatschappelijke organisaties, ondernemers en gemeente. Gemeentelijke regelingen moeten ook op hen afgestemd worden. We adviseren om in de focusgroepen (pg 15) ook 65-plussers te betrekken.
N.B. Wij vragen ons af, nu het sociaal domein integraliteit beoogt en de doelgroep SENIOR/OUDERE als zodanig niet meer benoemd mag worden, of bij de gemeente en maatschappelijke organisaties de senioren wel in beeld zijn. En of de problematiek en de toename van het aantal wel voldoende wordt erkend nu er geen specifiek ouderenbeleid meer is.
2. Wij adviseren in deze nota veel méér verbinding te leggen met andere thema's zoals positieve gezondheid, werk en wonen temeer daar armoede de gezondheid en levensduur vermindert.
3. Als aanvulling op de acties (pg 15) willen wij pleiten voor acties waaruit blijkt dat de gemeente:
  - bij Doelstelling 2 de 'leefwereld' van de oudere met financiële problemen scherp voor ogen heeft
  - voor een doelstelling voor Ouderen (naast de doelstellingen voor kinderen en kwetsbaren).
4. Vanaf pg 20 c.q. Regelingen voor inwoners met een laag inkomen pleiten wij voor een specifiek 'Ouderenpakket' net als dat er een 'Kindpakket' is.
5. Vanaf pg 20 c.q. Meten en Effecten pleiten wij voor aanvulling van de Effecten:
  - meer ouderen doen mee
  - inwoners in Stichtse Vecht met (problematische) schulden worden gezonder.

Seniorenraad

Stichtse Vecht

Verder is er in de gemeente te weinig aandacht voor de aanleiding waarom mensen in schulden komen c.q. een beroep moeten doen op een bijstandsuitkering. Aanleiding lijkt vaak samen te vallen met mutatiemomenten in levens: verlies werk of partner/kind door scheiding of overlijden. Of door verlies van huis en haard: statushouders, een substantiële groep van de bijstandontvangers c.q. inwoners in schulden.

Wat kan de Gemeente doen?

1. Gemeente zou preventief meer in contact kunnen komen met inwoners op deze mutatiemomenten.
2. Daarnaast meer kunnen investeren in de sociale cohesie in wijken en dorpen door versterking wijk- en dorpscomité 's en creatie van ontmoetingsplekken, alsook in het activeren van gemeentelijke wijk- en dorpsregisseurs.
Doel: vroeg signalering en hulp vanuit de gemeenschap mobiliseren. Afwachten tot de problemen manifest zijn, kost méér dan investeren in het voorkomen ervan!
3. Gemeente zou meer kunnen investeren in werk/ bedrijvigheid, de sleutel tot inkomen. Voor alle leeftijdscategorieën, ook voor de zgn. ouderen, ook na hun 65e, of welke verbeelde pensioendatum dan ook. Velen van hen willen, ook na pensionering, werkzaam blijven.
4. Investeren in (om)scholing en begeleiding. Alsook in creatie van aangepast werk, zodanig laagdrempelig dat betreffenden dit aankunnen mede door inzet van loonsuppletie. En mede door het omzeilen van te strikte interpretatie van regelgeving, waardoor het verwerven van extra inkomen boven op de bijstandsuitkering per saldo vaak leidt tot minder inkomen (toeslagen vervallen, extra inkomen wordt gekort op uitkering bijstand).
5. Gemeente zou minder eenzijdig moeten investeren in het stuwen van bijstandsmensen richting vacatures die niet (passend) zijn c.q. een zeer tijdelijk karakter hebben. Het instrument van de Sociale Coöperatie zou daartoe actiever kunnen worden ingezet: samen met Kanis en ondernemers Stichtse Vecht oplossingen zoeken, en ook werk bedenken dat er nog niet is, maar wel maatschappelijk nut heeft: hulp bij conciërge-diensten scholen, hulp bij de (mantel)zorg etc. Begeleid door gediplomeerde krachten, gebruikmakend ook van talenten van vitale ouderen, die daardoor langer uitgedaagd blijven om maatschappelijk mee te blijven doen.

Senioren en de Adviesraad sociaal domein

De SRSV vindt dat Nederland niet met twee maten moet meten als het gaat om leeftijd en vraagt daarbij de hulp van de Adviesraad Sociaal Domein SV. In het afgelopen jaar is het zwartboek voor triage bij een pandemie ontstaan *). Hierin is het 'fair innings'-argument geïntroduceerd en dit is landelijk geaccepteerd. Op pagina 15 staat: "Soms wordt gezegd dat toepassen van het 'fair innings'-argument neerkomt op leeftijdsdiscriminatie. Dit is ethisch gezien niet overtuigend, omdat iedereen in principe gedurende zijn leven verschillende leeftijden doorloopt, wat leeftijd onderscheidt van bijvoorbeeld sekse of etniciteit." Naar onze mening kan het niet zo zijn dat leeftijd een vast onderdeel is geworden van het landelijk protocol om oudere inwoners het recht op zorg te ontzeggen, maar dat leeftijd geen vast onderdeel is van het Sociaal Domein om zorg en ondersteuning toe te zeggen. Een leeftijdsdoelgroep (zoals ook de jeugd) onderscheidt zich met het 'fair innings' -argument immers van doelgroepenbeleid. Daarom verzoeken we u om de leeftijdsfase ouderen in elk van uw toekomstige adviezen apart te wegen en niet slechts toe te laten in gemeentelijke nota's als demagogie via demografie en vergrijzingsargumenten.

*) <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/11/24/draaiboek-triage-op-basis-van-niet-medische-overwegingen-voor-ic-opname-ten-tijde-van-fase-3-in-de-covid-19-pandemie>

Vervolg

Wij zijn altijd bereid om toelichting te geven en/of nader te overleggen. Laten jullie ons weten welke adviezen de Adviesraad wel/niet overneemt? Wanneer het conceptadvies van de Adviesraad na de collectieve input is geschreven, ontvangen wij graag een uitnodiging om dit samen met jullie te bespreken.

Wij houden in gedachte dat inspreken tijdens een raadscommissievergadering tot de mogelijkheden behoort.

Seniorenraad

Stichtse Vecht

Tenslotte

Wij hopen van harte dat jullie bovenstaande punten willen meewegen in het uit te brengen advies.

Met vriendelijke groet,

Namens de Seniorenraad Stichtse Vecht

Irmgard Michielsen, *voorzitter*

1. <https://www.kbo-pcob.nl/nieuws/armoede-ouderen-toegenomen/>
2. <https://www.kbo-pcob.nl/nieuws/armoede-onder-ouderen/>
3. <https://www.kbo-pcob.nl/nieuws/schulden-na-de-aow-dwingen-tot-doorwerken/>

Inkomensgrens huishoudens ▼

Duur inkomenspositie ▼

Onderwerp ▼

Kenmerken van huishoudens ▼

Perioden ▼

Inkomen tot lage-inkomensgrens

Ten minste 1 jaar

Vier jaar of langer

		Personen		Personen, relatief		Personen		Personen, relatief	
		x 1 000	%			x 1 000	%		
Particuliere huishoudens	2011	928,7		5,8		.		.	
	2014	1 142,8		7,2		355,1		2,3	
	2018	1 028,9		6,3		391,3		2,5	
	2019*	1 014,6		6,2		397,7		2,5	
Hoofdkostwinner: tot 25 jaar	2011	45,6		17,2		.		.	
	2014	50,9		21,4		3,1		2,0	
	2018	41,5		17,6		2,6		2,0	
	2019*	39,3		16,9		2,7		2,1	
Hoofdkostwinner: 25 tot 45 jaar	2011	474,5		7,7		.		.	
	2014	565,5		9,6		165,5		3,0	
	2018	456,8		8,1		161,8		3,1	
	2019*	447,5		7,9		160,0		3,1	
Hoofdkostwinner: 45 tot 65 jaar	2011	350,8		5,2		.		.	
	2014	439,8		6,4		166,9		2,5	
	2018	434,5		6,1		197,5		2,8	
	2019*	425,6		6,0		199,4		2,9	
Hoofdkostwinner: 65 jaar of ouder	2011	57,8		2,2		.		.	
	2014	86,7		2,9		19,6		0,7	
	2018	96,1		2,9		29,3		0,9	
	2019*	102,3		3,0		35,6		1,1	
Hoofdkostwinner: 55 tot 65 jaar	2011	138,0		5,2		.		.	
	2014	168,9		6,3		71,7		2,7	
	2018	199,3		6,9		97,9		3,5	
	2019*	200,7		6,8		102,7		3,6	

Bron: CBS

Figuur 1: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83842NED/table?dl=46C8A>